

De Telegraaf

Krant: De Telegraaf
Sectie: Kunst
Datum: 14/05/2010

Allemaal hetzelfde

DEN HAAG, vrijdag Hoewel veel winkels gisteren gesloten waren, stonden ook dit jaar op Hemelvaartsdag weer de poorten bij de Ikea wijd open om grote horden mensen naar binnen te loodsen. Al meer dan dertig jaar zijn in menig Nederlandse slaap- en woonkamer de populaire meubelen van de succesvolle Zweedse formule te vinden. Dat de buurman onlangs hetzelfde Ikea-bed heeft aangeschaft en een identieke bank heeft lijkt ons niet te deren.

Gek genoeg leven we ook in een tijd waarin juist iedereen uniek en bijzonder wil zijn. We zijn onder de indruk van het artistieke en uitzonderlijke prestaties. Alles moet ook costumized. De consument kan zijn sportschoenen op internet zelf ontwerpen, voor mobiele telefoons willen we een persoonlijke ringtone en ook is het mogelijk ons Senseo koffiezetapparaat te voorzien van op origami geïnspireerde patronen.

Nooit eerder leefde de mens zo gestandaardiseerd als nu en nooit eerder wilde de mens zo individueel zijn als nu. Een rare tegenstelling. De nieuwe tentoonstelling in het Gemeentemuseum van Den Haag Norm = Vorm, laat zien hoe we leven in deze gestandaardiseerde wereld. Bij binnenkomst van de tentoonstelling wordt de bezoeker geconfronteerd met een grote hoeveelheid objecten die op het eerste gezicht niets met elkaar te maken hebben. Opgestapelde Albert Heijn-mandjes bijvoorbeeld, die geplaatst zijn naast een Colt-revolver en een Uzi-pistoolmitrailleur. De Colt-revolver, die uit vervangbare onderdelen bestaat, werd tijdens industriële revolutie ontworpen en gaf het begin aan van standaardisatie gericht op functionaliteit. Uiteindelijk heeft dat denken over standaarden onder andere geleid tot de goedkope plastic mandjes die we in de supermarkt vinden.

Industrie

Redenen voor de wereldwijde standaardisatie van producten zijn voornamelijk economische. Producenten zijn altijd gericht op winst en efficiency en zetten letterlijk en figuurlijk de toon. Verfproducent Sikkens bijvoorbeeld ontwikkelt geheel nieuwe kleuren en geeft deze zelf een

naam zoals Zucht of Blos. Door het tonen van verschillende kleuren vertelt Norm = Vorm hoe de mens steeds weer wordt beïnvloed door de machtige industrie.

In het kader van efficiency is ook het welbekende witte Duitse Thomas Rosenthal-servies uitgestald dat we al tientallen jaren kennen als het standaard hotelservies. De degelijke bordjes en kopjes hebben hun weg gevonden naar de hele wereld door de lage kosten en het enorme verkoop- en marketingnetwerk. Het servies zelf is nou niet echt bijzonder maar het zet wel aan tot denken over waarom we bepaalde vormen terugzien in ons leven.

Dit geldt ook voor andere alledaagse en herkenbare objecten zoals het Thonet caféstoeltje, waarvan er al rond 1930 wereldwijd miljoenen als bouw pakket zijn verzonden. Een rubberen variant uit 1999 van het stoeltje is ontworpen door Sebastiaan Straatsma en in het Gemeentemuseum te bezichtigen. We komen zeker ook een paar unieke ontwerpen tegen afkomstig uit buitenlandse collecties zoals het Centre Pompidou. De 'woonmodule' ontworpen door de Italiaan Ettore Sottsass en de 'woontorens' bestaande uit containers gemaakt door de Japanse architect Kisho Kurokawa maken Norm = Vorm tot meer dan alleen een verzameling van herkenbare gebruiksvoorwerpen.

Standaardisatie, het woord zegt het al, kan uiteindelijk ook anoniem en saai worden. Initiator Ed Annink en curator Timo de Rijk willen met deze tentoonstelling dan ook zowel de bezoeker als de overheid laten nadenken over de vraag of standaardisatie met zijn protocollen en richtlijnen niet alleen economische winst moet opleveren maar ook culturele winst om zo eigen identiteit te behouden. Want zou de vorm niet minstens zo belangrijk moeten zijn als de norm?

De tentoonstelling 'Norm = Vorm' loopt tot 15 augustus 2010 in het Gemeentemuseum Den Haag en is onderdeel van de eerste editie van het internationale project Den Haag Design en Overheid. Adres: Stadhouderslaan 41, Den Haag. Info:

www.gemeentemuseum.nl

article-copyright